

ידיעות הטומאה פרק שני שבועות

יח.

עין משפט
נר מצוה

ואי צעם הארץ. שהוא שוגג על שתייה: **אלל שני וזית חלב צהעלס אחד הוא.** שלא נודע לו צין זה לזה ואינו חייב אלל אחת אף זה לא נודע לו צין כניסה לפרישה שחטא שכאמרה לו נטמאתי אינו יודע שנתחייב על הכניסה כצבור אנוס אני עליה לה לא למד סמוך לוסימן (א) ואין זה אונס אלל שוגג וכיון דלא למד נמנע שלא ידע צין כניסה לפרישה שחטא והוא ליה צא על נדה שמי צעילות צהעלס אחד: **אלל צעלל סמוך לווססה.** זה אנוס על הכניסה הוא שלא היה לו לעלות צדעמו: **ואי פתלמיד חכם ולא חדא לא מתייב.** דלכניסה אנוס ואפרישה מויד: **ואי צעם הארץ חדא הוא דמתייב אפרישה.** דאומר מותר אלל אכניסה אנוס: **ובתלמיד חכם לו.** כלומר יודע ששקרא מזההין לפרוש מנשתייהן סמוך לוסימן כדלמך לקמן מזההתם את צני ישראל מנומאתם ואין יודע שהמשמש עם הטורה והאמה נטמאתי לרין לפרוש צאצב ממ דהוא ליה שוגג על שתייה אכניסה דצבור יוכלני לצעול ואפרישה אומר מותר ושני וזית חלב צהעלס אחד לא הויה שהרי תלמיד חכם הוא לו שלא היה לו לצעול סמוך לווססה ואין זה אנוס אלל שוגג כצבור יוכלני לצעול קודם וכי אמרה לו נטמאתי ידע שחטא אכניסה והויה ליה ידיעה צין כניסה לפרישה. וא"ת מויד הוא צעלילת סמוך לווססה אין זו קשיא שאין כרת וחייב חטאת על סמוך לווססה עד שנטמא וצעלילת הטמאה שוגג הוא כצבור יוכלני לצעול: **נמנע על שנו.** דס על המפה שקנת צה אחת תשמיש: **טמאים.** שניהם טומאת צעלילת היא משום נדה והוא משום צועל נדה דודאי ראתה דס קודם צעלילת או צעלילת צעלילת תשמיש: **והייצין.** שניהם צקרבן: **שלא בצמון לווססה.** דלכניסה ליה אנוס ואמרה לו נטמאתי פירש צקוסי. **למן פריך הא נמנע קמני:** פרישה למה לי. לרצי שקידר את המשנה לאשמעינן: **הא תנא ליה.** הך מתני' דשבעות: **איידי דצני למיטני נמנע על שלה.** שחמלק שם (ט) צין קמנה מיד לקננה לאחר שעה שצקננה מיד זמן דליכא למימר לאחר שצקנן ובלאחר ראתה קמני פטורין מן הקרבן: **כפר הכי צקינוט שאחר תשמיש קאמר:** **אלל רבא.** לרצ דאח: **זייס מאי דקאמר לך.** רבינא רבך דלא בפרישה מניית לאוקומה: **אמר ליה הכי מליית לאוקומה צכניסה דמני עלה דהויה נמנע על שלו וזו היא מנות עשה**

שזבדה: **ואם איחא.** דכניסה איירי מנות לא תעשה היא ואין לאן עשה: **אלל אי חסר וסני הכי (ט).** אם אתה שונה הצרייתת תקן אותה בלשון חסורי מחסרה ומני הכי וזו היא מנות לא תעשה שזבדה היה משמש עם הטורה ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד זו מנות עשה שזבדה כל זה ריך להוסיק על משנתך: **נועץ לפרינו.** כלומר יעמיד עמנו בלא דישא עד שימות האצב: **וטוביה.** ואשריו כלומר זו היא הטובה לו: **ואם אומרם.** מתני' דקמני פירש מיד דמשמע הא פירש צאצב מנייה משמעין מנייה שהמשמש מנייה פטור: **מאי טעמא פטור:** משום דאנוס הוא. דאין לו עוד מה לעשות: **כי פירש מיד נמי ליפטרי.** הואיל (א) ואין חלוק פטור לצאצב ממ: **ומשמש צקוסי:** מצינו ארוכה וקלרה. חילוק צין קלרה וארוכה שאם הארץ ושהה פטור ואם פירש צקלרה כלומר מיד להו (ט) חייב: **ואין**

ואי בעם הארץ אידי ואידי אבל שני זיתי חלב בהעלם אחד הוא ואלא בשאין סמוך לוסיטה ובמאן אילימא בתלמיד חכם ולא חדא לא מתייב: אכניסה אנוס (ט) אפרישה מויד אי בעם הארץ חדא הוא דמתייב אפרישה הדר אמר רבא לעולם בסמוך לוסיטה ובתלמיד חכם יותלמיד חכם לזו ואין תלמיד חכם לזו אמר רבא ותרווייהו תניניהו כניסה תנינא פרישה תנינא פרישה תנינא אדקתני היה משמש עם הטורה ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד חייב כניסה תנינא (ט) נמצא על שלו טמאין וחייבין בקרבן מאי לאו בסמוך לוסיטה ואכניסה אלל רב אדא בר מתנא לרבא לעולם אימא לך בשלא סמוך לווססה ואפרישה וכי תימא פרישה למה לי הא תנא ליה הא איצטרך לאשמעינן ונמצא על שלה טמאים בספק ופטורין מן הקרבן ואידי דבעי מיתנא נמצא על שלה תנא נמי נמצא על שלו אמר ליה רבינא לרב אדא מי מצית לאוקמה להויה בשלא סמוך לווססה ואפרישה והא נמצא קמני ונמצא לבתר הכי משמע ואי אפרישה מעיקרא כי פריש ליה מעיקרא הויה ליה ידיעה אלל רבא ציית מאי דקאמר רבך היכי מצית דתניא עלה זו היא מצות עשה לא תעשה היא אמר ליה אי תניית חסר ותני הכי זו היא מצות לא תעשה שזבדה שחייבין עליה היה משמש עם הטורה ואמרה לו נטמאתי ופירש מיד חייב זו היא מצות עשה שזבדה כו' אמר מר פירש מיד חייב היכי עביד אמר רב הונא משמיה (ט) דרבא ינועץ עשר צפרניו בקרקע עד שימות (ט) וטוביה אמר רבא זאת אומרת יהמשמש מת בעריות פטור דאי סלקא דעתך חייב הכא מאי טעמא משום דאנוס הוא אי אנוס הוא כי פירש מיד נמי ניפטרי אנוס הוא אמר ליה אביי לעולם אימא לך המשמש מת בעריות חייב והכא מאי טעמא פטור משום דאנוס הוא והא דאמרת כי פריש מיד אמאי חייב שהיה לו לפרוש בהנאה מועטת ופירש בהנאה מרובה אמר ליה רבה בר חנן לאביי אם כן מצינו ארוכה וקלרה בנדה ואין

דחיינו הנאה מועטת פטור דלא נטעי למימר משמש מת בעריות פטור מדשצקין להאי ליטנא דתמן גצי מקדש ומשני דלהכי צבקינן משום דלא מיתני שפיר כיון דארוכה דהתם קלרה דהכא וכי תימא דליתני איפכא צקלרה חייב צארוכה פטור כיון דלא מני למיתני כי התם צבקינן לההוא ליטנא לגמרי ועוד שאם כן לא היה שונה טעם הפטור והחייב דלדרכה ארוכה משמש טפי חייב וקלרה פטור: **אלמלא**

דחיינו הנאה מועטת פטור דלא נטעי למימר משמש מת בעריות פטור מדשצקין להאי ליטנא דתמן גצי מקדש ומשני דלהכי צבקינן משום דלא מיתני שפיר כיון דארוכה דהתם קלרה דהכא וכי תימא דליתני איפכא צקלרה חייב צארוכה פטור כיון דלא מני למיתני כי התם צבקינן לההוא ליטנא לגמרי ועוד שאם כן לא היה שונה טעם הפטור והחייב דלדרכה ארוכה משמש טפי חייב וקלרה פטור: **אלמלא**

אי בעם הארץ אידי ואידי אבל שתי זיתי חלב בהעלם אחד הוא. משמע הכל דלע"פ שגודע לו צינתיים שצא על הנדה כיון שלא נודע לו שנתחייב חטאת שצבור להיות אנוס חשבינן ליה צהעלס אחד וכן פירש צקוונטרס וא"ת דלמך צפ' כלל גדול (שצ"ד דף ע"א. וס) צעי מנייה ר' ירמיה מר' זשת קרר

וטמן כחאי גרוגרת צבגנת זרת וזון מלאכה וחזר וקצר כחאי גרוגרת בזון שצת ושגגת מלאכה מנהו שילטרפוי אלל חלוקים הן לחטאות ולא מילטרפי פירוש שאם היה בכל פעם כגרוגרת היה חייב שמי חטאות אע"פ שלא היה ידיעה איסור צינתיים וי"ל דרצא לטעמיה דקצינא הוה מני למיפקי מהא חייב אלל אחת אי נמי התם חשבי ליה ידיעה כיון שגודע לו כל מה שהיה ספק צאומה שעה:

לעולם אימא לך שלא בסמוך לוסיטה ואפרישה. והוא הדין דה"מ למימר צמון לוסיטה ואפרישה: **והא נמצא קמני.** תימה דעדיפא מנייה הוה מני למיפקי מהא דקמני סיפא נמנע על שלה טמאים מספק ופטורין מן הקרבן ואמאי פטור כיון דלמרה נטמאתי:

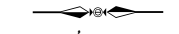
המשמש מת בעריות פטור. והא דתמן צפרק צ' נדה (דף ט"ז.) נמנע על שלה כשיעור וסטה חייבין צקרבן ומפרש צמרל משל לשמש ועד זה נכנס וזה יואל ורין לאוקומה דפירש צקוסי דאי צפירש מת אין זה שיעור וסטה:

דאי ס"ד חייב כו'. כל מה שמקדק רבא מן המשנה יכול לנקדק מן הפסוק דנפקא לן צשמעת' אהרה למשמש עם הטורה ואמרה לו נטמאתי מדכתיב ואל אשה צבדת טומאתה לא תקרב לך פטור דלא תעשה היא אמר ליה רבא חייב לא תקרב לא

משמע אלמלא משמש מת פטור דכיון שהוזהר שלא לפרוש יש לו להמתין עד שימות האצב ומינה דצפרק הצעל על צמנתו (צ"ב נה: וס) נפקא ליה לרצא מת פטור: **אם כן מצינו ארוכה וקלרה בנדה.** י"מ אם כן כרצו הויה דלמך נועץ צפרניו וקשה דתקשי ליה מתני' דמשמע שיש תקנה צעלל פירש מיד אלל יש לפרש דלדלצי פריך דצבנמא אי משמש מת פטור אין שייך כאן ארוכה וקלרה כיון שאין איסור צעלילת נדה צשתייה כמו גצי מקדש שיש צשתייה וקלרה בנדה ולהכי לא תנא ארוכה וקלרה צבדה שהפטור אינו על ידי שהיא צעלילת קלרה אלל ע"י שאין כאן צעלילת כלל אלל לצאצב דלמך חייב וצעלילת היא כשפירש צאצב ממ ה"ל למתני פירש צארוכה דחיינו הנאה מרובה חייב וצקלרה שמקלר הנאה תשמיש

דחיינו הנאה מועטת פטור דלא נטעי למימר משמש מת בעריות פטור מדשצקין להאי ליטנא דתמן גצי מקדש ומשני דלהכי צבקינן משום דלא מיתני שפיר כיון דארוכה דהתם קלרה דהכא וכי תימא דליתני איפכא צקלרה חייב צארוכה פטור כיון דלא מני למיתני כי התם צבקינן לההוא ליטנא לגמרי ועוד שאם כן לא היה שונה טעם הפטור והחייב דלדרכה ארוכה משמש טפי חייב וקלרה פטור: **אלמלא**

מה א מיי פ"ה מהל' בגמט הלכה: **מב ב מיי שם הל' ו:** **ג ג מיי שם הל' ז:** **ד ד ה מיי שם הל' ו:** **ה ה מיי פ"ד מהל' איסורי צולא הלכה יא סגמ לאון קיא ועשין רגמ טועי"ד ס"י קפה סעף ד:** **ז ז ח מיי שם פ"ה הל' יא סגמ לאון כ טור אה"ע ק"י:**

רבינו חננאל (המשך)
בקרוב. פ"י איש ששימש עם אשתו נתקנה הוא בסמרטוט והיא נתקנה בסמרטוט אחר והן נקראים עדים ואם נמצא דם על העד שלו ודאי עם נדה שימש. והן טמאין וחייבין קרבן כי בגמנה באת לידו. ואמרין מאי לאו בסמוך לוסיטה ואכניסה דאי לא בסמוך לוסיטה אמאי חייב אנוס הוא אלל לאו בסמוך לוסיטה ואכניסה. ואתי למידיה האי דקדוקא דרבא ולאוקמא אפרישה ושלא בשעת וחסה. ולא מתוקמא אפרישה מדקמני נמצא ונמצא השתא משמע. ואי אפרישה הוא ויהא להו ידיעה מקמי הכי בעידנא דתשמיש. (ורח"ל) אי הכי עשה ולא תעשה הוא. והאי דקמני זו היא מצות עשה שבגדה שחייבין עליה זו היא מצות עשה לא תעשה הוה ליה למיתנא (ט) פ"י עשה דחזקיה דאמר ותתי נדהת עליו נדהת תהא עליו. מיכן אהרה לטעם משמש עם הטורה ואמרה לו נטמאתי שלא יפרש. לא תעשה שנאמר ואל אשה צבדת טומאתה לא תקרב וגו' אמר רב פפא האי לא תקרב לא תפרוש נמי הוא דכתיב האומרים קרב אליך אל גוש כי כי קושתך פ"י הרגישה שנטמאת והודיעה אותך לא תקרב עצמן אליך מיד ותגלה ערותה אלל נערן צפרניו בקרקע עד שימות האבר ויסור קשריו ואח"כ תפרוש. ואמר ליה תני במתניתין וזו היא מצות לא תעשה ועשה שזבדה שחייבים עליה. היה משמש עם הטורה ואמר לו נטמאתי כו'. אמר רבא זאת אומרת משמש מת בעריות פטור. פ"י אם ישמש אדם באבר מת כלומר בלא קשריו בעריות פטור דאין מפישתו כשהוא אבר מת מן הנדה. אביי אמר ליעולם משמש מת בעריות חייב. והכא היינו טעמא דפטור משום דאנוס הוא. ואמאי כי פריש מיד חייב הוה ליה למפרש בהנאה מועטת ופירש בהנאה מרובה. אמר ליה רבא בר חנן אי הכי מצינו ארוכה וקלרה בנדה

ע"י רש"י. **ע"י רש"י.**

(א) ואפרישה מויד וזי כ"ל רש"י. (ב) [על ד: ג] (ג) נדה יד. [כריתות י: ד] (ד) צדפוי הנה אמת. (ה) [ז"ל דבצ], (ו) גרסת הערוך וטיב ופי' שם האבר ק. (ז) ימות נה: [ספדרין ה: ח]. [נה ד: י]. (ט) צדפוי הגרס' משמש, צ"ל: (י) הו. (י"א) [ד ע: פ:]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חלב וכו' לוסימן כדאמר לקמן מזההתם ואין: (ב) [ה מורה"ח]: (ג) [ה מורה"ח]: (ד) [ה מורה"ח]: (ה) [ה מורה"ח]: (ו) [ה מורה"ח]: (ז) [ה מורה"ח]: (ח) [ה מורה"ח]: (ט) [ה מורה"ח]: (י) [ה מורה"ח]:

מוסף רש"י

נמצא על שלו. צמקמ נדה צפרק כל הו (ד) כך צנות ישראל משמעות צני עדים. שני מדיני לקח אחד לו ואחד לה. נמנע על שלו ודאי צעלילת תשמיש היה ובעל נדה צבגנו הוה חייבין שתי מנות (כריתות י: ז) ואפילו לחמה זמן ששה לחמה צעלילת זמן ארון קודם קיום צינוד שהיה דס צעלילת תשמיש (נדה י: ט). טמאין. צעלילת טומאת צעלילת דין צועל נדה. כדכתיב (ויקרא טו) ותכי נדהת עליו (טו).

רבינו חננאל

ואי עם הארץ הכנסה ופרישה בהעלם אחד ולאוכל שני זיתי חלב בהעלם אחד זמי. וייתא לן דאנוס חייב אלל אחד. ואמרין אף בשלא סמוך לוסיטה. ובמאן אמרו הני דחייב שתיים אי ת"ח אפילו אחת אינו חייב. מאי טעמא אכניסה אנוס הוא וקיימא לן דכל אנוס פטור הוא דמאי הוה ליה למיעבד וכי לא ישמש שטחו ליעולם הלכך פטור הוא. אפרישה מויד הוא. ומויד לאו בר קרבן הוא ואי עם הארץ אפרישה מתייב אכניסה פטור דאנוס הוא. והדר רבא ופירק בסמוך לוסיטה ובת"ח דידע דצריך למיפרש מאשתו סמוך לוסיטה. ואינו ת"ח דידע כי הפורש חייב שיצאתו הנייה לו כביאתו. אכניסה מתייב דהוה ליה למיפרש סמוך לוסיטה כו' כדאמרן. אפרישה נמי מתייב דהא לא ידע שהפרישה מיד אסורה ובשתייהן שוגג הוא לפיכך חייב שתיים: אמר רבא שתייהן שינו חזיבן כגשנתן. פרישה דתמן ופירש מיד חייב כו'. כניסה דתמן בבוסתא נדה פ"ב נמצא על שלו טמאין וחייבין

ע"י רש"י. **ע"י רש"י.**